

klimaatrobuuste beekdalen

Op 11 oktober heeft de Community of Practice 'Beken en Rivieren' haar eerste themabijeenkomst georganiseerd. Waterschap De Dommel was gastheer en verwelkomde iedereen bij het Hotel van der Valk in Vught, waar men aan de slag ging met het uitdagende thema van beekherstel en klimaat. Welke kennis is nodig om een beekdal klimaatrobuust in te richten, en hoe dragen we deze kennis het beste over?

In de opening gaf Ernest de Groot, voorzitter van de CoP en bestuurder bij waterschap Aa en Maas, al aan dat er bij het inrichten van een klimaatrobuust watersysteem meer komt kijken dan de inrichting van het beekdal. Zo liggen er ook uitdagingen bij de landbouw en het stedelijk gebied. Het is belangrijk bestuurders duidelijkheid te bieden over de kaders waarin ze werken; welke maatregelen kunnen worden genomen en wat is het effect van die maatregelen?

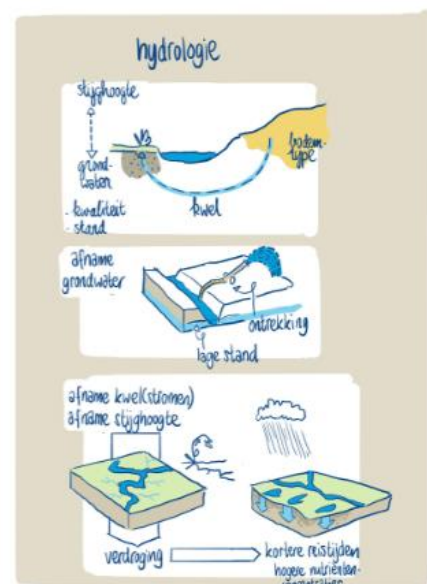

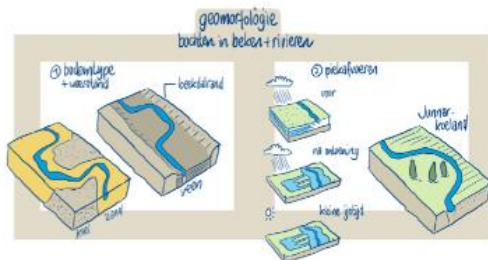
Het inrichten van een klimaatrobuust watersysteem is een integrale opgave. Simpel gezegd zou je een deel kunnen toewijzen aan maatregelen in de landbouw, een deel aan stedelijk gebied een deel aan maatregelen in beekdalen. Tot slot is er nog een deel waarbij we de effecten van het klimaat moeten accepteren: de sorry. De percentages moeten met een korreltje zout geïnterpreteerd worden 😊.

Om het verhaal te kunnen vertellen is het belangrijk te denken aan je doelgroep. Daarom daagde Jonas Heffels, de dagvoorzitter, iedereen uit om naar de rest van de presentaties te luisteren terwijl je je verplaatst in een eerder aangegeven rol. De groep was zo onderverdeeld in burgers, bestuurders, natuurorganisaties en agrariërs.

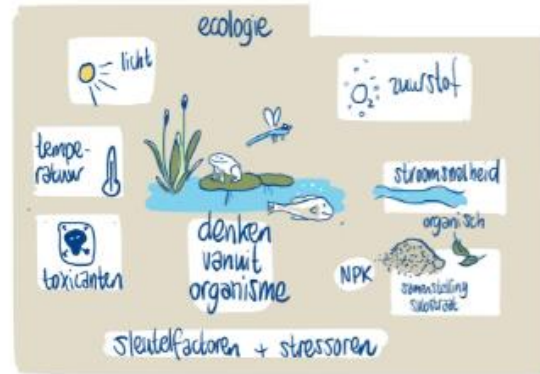
Maar welk verhaal ga je vertellen? Om een klimaatrobuust beekdal in te richten is er in ieder geval kennis nodig over hydrologie, geomorfologie ecologie. Perry de Louw van Deltares bracht nog eens in kaart hoe het watersysteem van een beekdal werkt, en welke maatregelen genomen kunnen worden om het beekdal bestendig te maken tegen klimaatverandering. Beginnend bij de basis van hydrologie in een beekdal liet hij de groep onder andere de belangrijke rol van grondwaterstromen in het systeem zien, evenals de effecten van maatregelen als grondwateronttrekkingen en buisdrainage. Na een toelichting op waterconserverings- en waterretentiemaatregelen sloot hij af met een aantal aanbevelingen, waaronder de constatering dat een zo natuurlijk mogelijk beekdallandschap per definitie klimaatrobuuster is. Het is daarom belangrijk het watersysteem goed te begrijpen en zo veel mogelijk de natuurlijke processen te respecteren.

Jasper Candel (Wageningen Universiteit) gaf vervolgens een korte toelichting op de klimaatgestuurde morfodynamiek van beken, en hoe we kunnen leren van het verleden om het effect van klimaat op de morfologie van beken en rivieren te voorspellen. Deze dynamiek is sterk afhankelijk van de ondergrond, en het is daarom belangrijk deze op hoge resolutie in kaart te brengen bij beekherstel projecten voor een betere voorspelling.

Tot slot wierp Piet Verdonschot (WUR) ook nog een beekdal-brede blik op de relatie tussen klimaatverandering en ecologie, waarbij ook hij aangaf dat het belangrijk is om de sponswerking van het oorspronkelijke watersysteem te herstellen, en gebruiksfuncties volgend te laten zijn op dit systeem. Dit past goed in het Bouwen met Natuur principe. Om dit te doen zijn er maatregelen nodig om het natuurlijke afvoerpatroon te herstellen, zowel in de lengte- als in de breedterichting van het beekdal. Denk hierbij aan de aanleg van doorstroom- en beekmoerassen, of het verhogen van de beekbodem. Ook maatregelen die omhoog gaan, zoals bossen in het beekdal, kunnen positieve effecten hebben op de draagkracht van het systeem. Tot slot gaf hij een beeld van wat er allemaal komt kijken bij een stroomgebiedsbrede ecologische systeemanalyse en waarom dit belangrijk is voor klimaatbestendig beekdalherstel.

Na een lunchwandeling kwam het volgende onderdeel van de dag: Hoe breng je de kennis over naar de verschillende belanghebbenden? En hoe creëer je draagvlak voor je ideeën en plannen? Om hierbij te helpen heeft Jonas Heffels toegelicht waaraan je moet denken voor je aan je verhaal gaat beginnen. Daarbij presenteerde hij ook de belangrijkste elementen die een goed verhaal moet hebben: Karakters, een missie, tegenstanders, obstakels en tot slot de overwinning. Met dit in het achterhoofd zijn de deelnemers in de middag zelf aan de slag gegaan met een fictieve casus, geïnspireerd door het stroomgebied van de Dommel, waarmee ze hebben geoefend om hun ideeën voor klimaatbestendige beekherstel te presenteren, rekening houdend met de verschillende belangen waarmee je te maken hebt in een gebied. Tot slot gaf Mirja Kits van het kernteam CoP Beken en Rivieren nog een vooruitzicht van de volgende themabijeenkomst van het CoP. Nu er in kaart is gebracht wat er aan kennis nodig is en hoe deze kan worden overgedragen is het tijd voor de volgende stap, waarin er gekeken kan worden naar wat er organisatorisch nodig is om met de kennis aan de slag te gaan.

